

та е от 2-ма души (фиг. 4 б). С мобилните мачтови въжени системи са достигнати много високи технологични постижения, които определят мястото на тези производствени средства като важно завършващо звено в технологичния процес на дърводобивното производство.

Мобилна мачтова въжена линия К-500, съоръжена с процесор и работна кабина

Днес много от тези системи са снабдени с хидравлични кранове (фиг. 5), с които доставената сортиментна продукция на разтоварната станция се складира по размери на товарната площадка.

Много от въжените системи се съоръжават и с многооперационни машини от типа на процесорите (фиг. 6). Това е върхово постижение в технологичното обновление на механизацията в горите. С помощта на процесорите по загадена компютърна програма се извършва обработката на доставените с въжената линия цели дървета (излоистни) - кастрене, разкрояване и сортиране на материалите в обсега на разтоварната станция на линията. За създаване на по-добри условия за обслужващия персонал, особено на мотористите, фирмата „Wyssen“ започва да съоръжава лебедките на дългометражните въжени линии с

Съвременна лебедка за дългометражна въжена линия, система „Висен“, съоръжена с работна кабина

високоергономични работни кабинни (фиг. 7). Късометражните въжени системи като „Adler-Baco“, „Koller“ и много други особено тези, които се комплектоват с хидравлични кранове или процесори, също имат работни кабинни.

У нас е отбелязан успех в това нап-

равление с разработването на лека-та прикачна въжена линия „Витоша 1“ (фиг. 8) за отгледни сечи в едновъзрастни насаждения. Линията е снабдена с подходяща ергономична работна кабина.

Перспективи за използването на въжените системи при ползването на горите в чужбина и у нас

В последните години на ХХ в. обликът на въжения транспорт в горите на напредналите в горскостопанско отношение страни се определя от широко използване на късометражните въжени системи (300-400 m) от мобилен мачтов тип. Тяхното мощно развитие както в конструктивно, така и в технологично-организационно отношение е неразривно свързано със силно развитата горскопътна инфраструктура в горите на тези страни, гъстотата на която достига до 35-40 т/ха. В Швейцария и Австрия екологосъобразното ползване на горите е на много голяма висота. Успехите им в то-

Прикачна мачтова въжена линия за извоз на дървесина от отгледни сечи в средновъзрастни насаждения, тип Витоша 1 (ИГ-БАН), съоръжена с работна кабина

ва отношение да голяма степен се дължат на осъзнатата необходимост от широко използване на въжените системи и особено на късометражните мобилни мачтови въжени линии, които при извоза на дървените материали в трудните планински условия нямат алтернатива. Ето защо въжените системи в тези страни ще продължат да бъдат в перспектива едно от важните звена в механизацията при ползването на горскодървесните ресурси.

У нас сегашното състоянието на въжения транспорт в горите е крайно незадоволително както в количествено, така и в качествено отношение. Независимо от това, навлизането на техническия прогрес в нашето горско стопанство е неизбежно, а с това и използването на съвременни, модерни въжени системи при добива на дървесина от нашите промишлени гори, разположени главно в планински терени.

През 2010 г. се навършва половин век от създаването на лесозащитните станции в България. Всяко време от този половин век има свои изисквания към насоките, в които те работят, но винаги неизменна пред трите лесозащитни станции остава главната задача - доброто здравословно състояние на горите. В началото на 50-те тогавашното Министерство на горите е разполагало гори със собствени вертолети за третиране на горите от въздуха.

През тази година, според задължително изготвяната прогноза за очакваните нападения от вредители, болести и други повреди в горите, нападението от пегомерки и листоврътки се очаква да бъде от категорията „силно“. В прогнозата е предвидено да се извърши авиобиологична борба в силно нападнатите от тези вредители площи (общо 81 267 дка), като само срещу пегомерка третираната площ трябва да бъде 51 300 декара.

Един майски ден решихме да видим как практически се провежда авиоборба с насекомни вредители от вида пегомерка в териториите, които са под наблюдение на Лесозащитна станция - София. Горските площи, в които отидохме, са на Държавното горско стопанство - Радомир (РДГ - Кюстендил). На територията на стопанството се намират 37 506 дка гори, силно засегнати от вредителя, като 35 406 дка са в държавния горски фонд и на физически лица, а 2100 дка са общински. Тези числа красноречиво показват, че почти половината от площите, предвидени за биологична намеса с помощта на летателна техника по националната прогноза, е в ДГС - Радомир. Това изисква много прецизна организация - от Държавното горско стопанство, ЛЗС - София, и

фирмата, осигуряваща пръскането с препарати с летателна техника. Точно такъв пълн синхрон в действието видяхме на 10 май. На бившето военно летище край с. Кондофрей бяха хората от стопанството, начело с директора инж. Веселин Влагов, два хеликоптера на Великотърновската фирма „Фортуна Еър“, базирана на летище Горна Оряховица, инж. Юлия Младенова от Лесозащитната станция - София, инж. Петрана Димитрова - лесничей на ДГС - Радомир, отговаряща за лесозащита, помощен персонал и пожарната кола. Всеки си имаше свои, стриктно изпълнявани, задачи. Под контрола на инж. Младенова бе направен и зареден разтворът на

Хеликоптери над Колош

димилин за обработка на нападналите от пегомерка масиви. С това се зае горският надзирател на Изворския участък Борислав Диков (сн. 1). Последна проверка на дюзите за разпръскване на препарата инж. Младенова направи с директора на ДГС - Радомир, инж. Веселин Влагов и пилота на хеликоптера Илиян Желев (сн. 2).

Димилин е химически препарат, но синтезиран на основата на естествени вещества. Той е безвреден за човека, животните и пчелите. Въпреки това за съжаление се спазва наредбата за пчелните семейства, която предписва определени часове за пръскане. Това трябва да става рано сутринта и след 17 часа.

За този ден американските хеликоптери „Енстром 480“, управлявани от пилотите Спиридон Христов и Илиян Желев, имаха 6 полета, с които обработиха 5800 дка гори в определен масив. За един полет пързавото вертолетче пръска 1000 дка. Уменията на пилотите са доказани на стотици горски обекти в страната и днешното „авишоу“, което изгледахме като възхитени зрители, е тяхното всекидневие (сн. 3). На пръв поглед зелената Колошка планина с разкошния си зелен килим не дава вид, че горите ѝ са харесани от насекомните вредители. Но помощта е навременна и тя няма да загуби своя чар, няма да наруши своя здравословен статус. За това работят съвместно лесовъдите и пилотите.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

